

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

355 (064)

Szerző:

Cím: *Lövőárkok a Pasaréten.*

Hely

023

Idő

"1915"

Forrás:

Bpesti hírlap

Személy

Bp.

1915 VII. 10

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Lövőárkok a Pasaréten.

— Egy kis mutató a háborúból. —

Budapest, aug. 9.

Budán, a Pasaréten, a hüvösvölgyi hegyek aljában holnap nyílik meg Budapest új jótékony célú látványossága, a lövőárkok, a melynek jövedelmét a Nemzet Háza javára fordítják. A rendezőbizottság hívására már ma látogatást tettünk a Pasaréten és megsejleltük az ott épített teljesen harcszerű lövőárkokat. Aggodalmunk, hogy itt afféle háborus népvigalom fog kialakulni, megszűnt, mert a ki ide kijön, ha csak egy szikrája ég benne a magyar érzésnek, megilletődéssel és áhítattal nézi majd e kicsi, de tökéletes harcteret, a mely hűen fölkelte a véres küzdelmek színterének az illúzióját.

Több órán át tartó sétánkban belai *Belánszky* Mór árkász-százados vezetett bennünket és szolgált rendkívül tanulságos és élvezetes magyarázattal. Mindenekelőtt is megmagyarázta, hogy a budai tisztásra varázsozott harctér több tekintetben csak igen kicsinyített mása az igazinak. A harctéren a helyzet az, hogy a lövőárkok mögött mintegy 800 lépésnyire van az első fölvevő állás, a hová akkor vonulnak vissza katonáink, ha a lövőárkot lehetetlen tartani. A Pasaréten azonban ilyen méretekre nincs hely s a fölvevő állás mindjárt a lövőállás hátamögé került. Az igazi csatatéren az első fölvevő állás mögött van egy második ilyen fölvevő állás is, a mely már teljesen kiépített s lehetően nemcsak a srpnell, de a gránát ellen is védelmet nyújt. A Pasaréten ezt a második fölvevő állást a térség kicsisége miatt egy-

általában nem lehetett megépíteni. Természetes, hogy éppen így jártak a tüzérségi állások is, a melyeknek igazság szerint még sokkal hátrább kellene lenniök, de a hely szűkössége miatt a tervezők kénytelenek voltak a két ágyut a tér jobb sarkában elhelyezni. Természetes, hogy nem modern ágyukat, hanem 1861-ből való tizenkét centiméteres, vasból való várágyukat állítottak ki szemléltető illusztráció gyanánt. Az állás azonban egészen olyan, mint a harctéren. Az ágyutól jobbra és balra a működő tüzérlegénység srpnellől óvó fedezékei vannak, még hátrább pedig a földbe épített tüzérségi

hová akkor vonulnak, ha az ellenség tulságos biztossággal lövi a nyiltabb pozíciót.

A legjelentősebb része azonban e természetes harctéri kiállításnak a *lövőárkok bemutatása* és ez azután kifogástalanul tökéletes. A ki néhány órát reászán, teljesen megismerkedhetik a modern föld alatt dúló harc világával, a mi annyira új, meglepő és szokatlan, hogy e háboru előtt még az európai hadseregek sem ismerték s az egész úgy fejlődött ki a borzalmas küzdelem viharzása közben. Már javában állott a harc északon és délen, a mikor minden századunk megkapta a maga néhány teljesen modernül kiképzett árkászát, a ki azután megtanította az egész századot a fedezékek, lövőárkok s a föld alatt vivott harc számos más eszközének célszerű megalkotására.

A lövőárkok, a mely a rét egyik szélétől a másikig húzódik, a legapróbb részletekig elárulja az állóharc minden titkát és érdekességét. Ha végigpillantunk a tizenhét ezer négyszögölnyi térségen, egy egy kiemelkedő földtúrason kívül alig is látunk egyebet. De éppen ez a legkülönösebb, a legjellegzetesebb vonás, mert hiszen a jó fedezék éppen az, a mely

észrevehetően. Sajnos, azokat az apró réseket, a melyekből a puskák csöve nyulik ki, semmiképp sem sikerül eltakarni. Pedig ezek az apró pontocskák mintegy ezer méternyiről elárulják már, hogy ott katonaság rejtőzködik. Szinte hihetetlen, de igaz, hogy ezeken az alig tenyérnyi réseken igen sokszor betalál az ellenséges golyó. Ilyformán keletkeznek a veszedelmes fejlővések, a melyek ellen úgy védekeznek a katonák, hogy a fegyver elsütése után nyomban lebujnak az egy méter és harminc centiméter mélységű árokba. Ez az egy méter és harminc centiméter csupán az árok mélységét jelenti, de ezenfölül védelmet ad az a magas rétegű földtömeg is, a melyet az árok ásása közben az árok szélére dobnak s a melybe a lövőréseket vágják. A rés alatt még egy kis bevágás van, deszkával kibélelve, ebben tartják a töltéseket, mintegy 100—120 darabot.

A mesék utvesztője: ez voltaképpen a lövőárkok, a melyről korántsem szabad azt hinni, hogy nyilegyenes irányban hasítja át a térséget. Szó sincs róla. Az árok iránya kigyózó, csupa cik-cak s minden 6—8 méter távolságban keresztfal ékelődik a hosszszan futó árokba. Ennek az a kettős rendeltetése, hogy ha véletlenül mégis belecsap az árokba a gránát, a srpnell vagy az odahajított akna: a robbanás ne pusztítson végig az egész árokban, hanem csak azon a kis darabon, a mely a két elszigetelő fal között húzódik. A másik rendeltetése ezeknek a közbeiktatott keresztfalaknak, hogy lehetlenné tegyék az árok oldalról való lövetését, a mi a legveszedelmesebb fordulat.

Minden 20—30 méternél újabb érdekesség tárul a szemünk elé. Ponyvafüggönyökkel eltakart nyílásokat látunk s belépve, egy-egy kisebb-nagyobb üregebe jutunk. Ezek az üregek a — lakások. Itt al-

szanak, itt pihennek a hősök, ha egy-egy időre elszabadulhatnak a fegyver mellől. A földre szalmát hintenek, akad egy-egy asztal, szék is. A legfontosabb, hogy a vastaggerendákból és földrétgeből álló tetőzetten nem tud áthatolni az ellenséges lövedék. Jóformán minden fordulónál kis deszka-pallókra téved a lábunk: a deszkalapok gödröket takarnak, a melyeket azért ástak, hogy az esővíz és a megolvadt hó oda csorogjon és a katonák ne legyenek kénytelenek vízben állani. Az egyik szélesebb futóárókban vöröskeresztes zászló lengedezik egy ajtó fölött. Ott van a kötöző-hely, a hol néhány sanitéc és képzetlebb altiszt működik és a sebesülteket a legelső segítségben részesíti. A béke idején úgy gondolták, hogy itt, a tűzvonalban orvosok is működhetnek, de a háborus tapasztalás szerint, ez lehetetlenség.

Nagyjából idevázoltuk a Pasarét legfőbb háborus érdekességét, de van ezenfölül még sok, nagyon sok látnivaló. Hálás közönsége lesz a lövőárok előtt lévő térség védelmi eszközeinek: a farkasvermeknek, szárazföldi torpedóknak, a szöges drótfonatoknak, a hengerithető *spanyol lovasoknak*, a nyárssá hegyezett karóknak s még egész sor akadálynak, a melyen keresztül kell törnie az ellenségnek, hogy azután puskáink és főként géppuskáink tüze ritkítsa meg és kergesse vissza soraikat. Természetes, hogy a mi hőseinknek is hasonló akadályokat kell eltávolítaniok, valahányszor ellenséges állást megrohananak.

S miután igyekeztünk rendre felsorolni a Pasarét látnivalóit, most látjuk, hogy mily keveset is említettünk meg voltaképpen. Hiszen ástak itt mézkutat is, sőt a föld mélyében kiépítettek néhány *aknajáratot* is, a melynek segítségével az ellenséges lövőárkokat robbantják föl nagyszerű árkász-katonáink. Működni fog esténkint négy fényező és bemutatják majd a világitó-pisztolyok és rakéták szerepét is.

A jövedelem, mely remélhetően arányos lesz a tömérdek áldozattal, a rokkant katonák javára szolgál. A *Nemzet Háza* kapja majd az Augusztá-alap útján. Az ünnepies megnyitás, mint említettük, holnap, kedden délután hat órákor lesz a trónörökös pár jelenlétében.

városi háziyomda 1915.